

35. Hudba v období baroka

Pre hudbu obdobia baroka je typická vypätá citovosť, ktorá mala poslucháča emocionálne (citovo) strhnúť. Hudobné témy sú ozdobované melodickými ozdobami, orchestrálny zvuk je bohatý a sýty. Často sú využívané protiklady (striedanie rýchlych a pomalých častí, forte a piana, sólových a orchestrálnych častí). V období baroka sa postupne začali presadzovať durové a molové tóniny, ktoré napokon úplne nahradili predchádzajúci systém cirkevných tónin.

Počiatky barokovej hudby môžeme pozorovať v Taliansku. V Chráme sv. Marka v Benátkach boli položené základy formy koncertu. Pôvodne išlo o súperenie dvoch telies (väčšej skupiny hráčov proti menšej skupine hráčov), z ktorého sa postupne vyvinul základný princíp koncertantného štýlu. Ten uplatňovali skladatelia nielen v koncertoch, ale aj v ďalších barokových skladbách.

Baroková duchovná hudba sa predvádzala podobne ako v renesancii v chrámoch (omše, oratóriá, sonáty) a určená bola na bohoslužobné účely. Strediskami svetskej hudby sa stali šľachtické a panovnícke sídla, kde účelom hudby bolo pobaviť šľachtu pri rôznych príležitostiach. Hudobníci sa živili ako inštrumentalisti (hráči na hudobných nástrojoch) v chrámoch či na panstvách šľachty v ich zámockých kapelách. Patrili medzi členov služobníctva a za svoju prácu zvyčajne dostávali nízky plat. Po roku 1637 vznikali v talianskych mestách aj prvé verejné operné divadlá, ktoré fungovali ako centrá spoločenského diania.

Základom barokového orchestra boli sláčikové nástroje: husle, viola (zo starších typov viol najmä viola da braccio a viola da gamba), violončelo, kontrabas. Z dychových drevených nástrojov sa uplatnili flauta, hoboje, fagot, z dychových plechových nástrojov trúbka, lesný roh, klarina (druh trúbky) a ďalšie. Zo strunových brnkacích nástrojov uvedme lutnu alebo theorbu. Dôležitou súčasťou každého barokového orchestra bolo čembalo. Funkcia dirigenta, postaveného pred orchestrom, nebola ešte v baroku zvykom. Toto postavenie zastával hráč na čembale, ktorý bol zároveň aj kapelníkom súboru. Hlavnými predstaviteľmi barokovej hudby boli skladatelia: Antonio Vivaldi, Georg Friedrich Händel a Johann Sebastian Bach.